

Ludmila!!!

rodinný dýchánek

*komorní muzikálové oratorium
k příležitosti výročí 1100 let
od umučení svaté Ludmily*

Jiří Najvar & Jan Matoušek

:

Drahomíra	soprán
Ludmila	alt
Václav	tenor
Boleslav	bas
soudce	baryton

1. Nádech a výdech
2. Dávný vinohrad
3. Pojd' a sud'
4. Bratři
5. Boleslavův lament
6. Konfrontace
7. Jeden a tentýž
8. Rekonstrukce
9. Hřích
10. Nadešel čas
11. O Bohu
12. Výhybkář
13. Pravdy a lásky advokát
14. Svatý Václave!!!

01 / **Nádech a výdech**

Václav

Nádech a výdech,
kdo dýchá, ten žije
a dýchá svůj příběh,
kde největší div je,

Boleslav

že každý nádech
má svůj výdech
a není výdech
bez nádechu.

Václav & Boleslav

A srdce zvonu bije
a krev řekou proudí.
Kdo dýchá, ten žije,
stává se obětí
a hřeší a soudí.

Boleslav

A dýchá a cítí,
a vnímá vůně světa
a dýchá pro přežití,
dýchá celé roky
a cítí svoje léta.

A vnímá a myslí
a koná a plodí
a hltá svůj kyslík,
jindy dech zatají,
když zmírá či rodí.

Drahomíra

Nádech a výdech,
kdo dýchá, ten žije
a dýchá svůj příběh
a největší hřích je
když proud dechu zkrátí,
pak nikdy už necítí,

svou duši udusí,
sám sebe ztratí,

Boleslav & Drahomíra & Václav

kdo vidí jen své cíle
a baží po úspěchu
do poslední chvíle
do posledního soudu.
do posledního dechu.

Nádech a výdech,
po tisíci, posté,
se vrací ten příběh,
vše zdá se být prosté.

Václav

Však bylo, nebo nebylo?

Drahomíra

Nádech a výdech,
tím začíná příběh.

Boleslav

Znovu se
nadechni,
Ludmilo.

02 / **Dávný vinohrad**

Ludmila

Dávno, je to dávno,
co necítím tu tíž,
tu která živé poutá,
ta netíží mě již.

Stálý proud bez konce,
Věčný svit bez slunce
ve světě bez hmoty.

Paláce hojnosti,

ostrovy svornosti
nad mořem samoty.

Dávno, je to dávno,
kdy na můj vinohrad,
zasvítilo světlo,
a réva začla zrát.

Paprsky věčnosti
přívaly milosti,
přísliby úrody.

Kořeny svěcení,
oddenky prozření,
bobule obrody.

Dávno, je to dávno,
kdy na zem padl chlad,
kdy nedozrálo víno
a zpustnul vinohrad.

Půl číše trpkosti,
pár kapek hořkosti
a doušek zmaření.

Karafa zklamání
dva loky poznání
a pohár smíření.

Boleslav & Drahomíra & Václav

S touhou hledat pramen,
pramen čisté pravdy
ty, kdo chceš plout.

Spolu s námi chop se vesel,
proti proudu vydejme se.
Začíná soud.

Drahomíra

Kroutí se jako hadi
zvědavé otazníky.
Proč nebylo mi přáno
být prostě jen tak nikým?

Mě pálí vaše pohledy
a hrdlo stud mi svírá.
Jdu s vypáleným cejchem,
ze Stodor Drahomíra.

Světce zdobí mramor,
však lidi radši žijí.
Je více plachost užovek
anebo hbitost zmijí?

Věříte v lidi z masa, kostí,
anebo starým bájím.
Já zkrátka jsem ta krutá,
to vím, a takovou mě znají.

Chtělas mi vzít mé syny,
anebo se snad mýlím?
Ty dusilas mě léta,
já tebe krátkou chvílí.

Co chcete ještě slyšet?
Vy soudci samozvaní...
I vy jste měli tchýni
a žádnou svatou paní.

Krev ve mně kypí jako rtuť,
ty kdo jdeš kolem, pojd' a sud'.
Já nemám už co ztratit.

04 / **Bratři**

Boleslav

Kdo dopřál mi dar dechu

a kdo mě vedl spletí cest?
Má matko, jsem tu s tebou,
rád budu hájit tvoji čest.

Do posledního dechu
ji vždycky bránit budu.
My nikdy neprohráli,
tak proč mít pocit studu?

Vše mohlo jít i po dobrém,
nač ta pýcha nepoddajná.

Václav

Že zrovna ty to říkáš,
můj bratře z rodu Kaina.

Boleslav

Hleďme, náš Václav,
tebe bych nečekal.
Byls na modlení lepší,
já zase o to líp se pral.

Václav

Tys vždycky lepší
na branku měl tah,
úspěšný vládce,
zdatný bratrovrah.

Boleslav

Ach, promiň mi ten přešlap,
mně malý tehdy zdál se svět.
Tak umíněně svatý,
kdo měl to s tebou vydržet?

Václav

Já nenutím si soucit –
dnes není to jen o nás dvou.

Já chovám v úctě matku,
však otcovu spíš nežli svou.

A tu zde budu hájit
a spolu s ní i zájmy těch,
kdo obětí jsou dravců
a kterým někdo krátí dech.

Vyvolili jste mě
za pastýře své země
o blaho stád
já věčně budu dbát.

05 / **Boleslavův lament**

Boleslav

Jak se vám tak toulám po věčnosti,
marně hledám žebřík do nebes.
Lidé mají v lásce svatých kosti,
po těch mých neštekne ani pes.

Já si ale počkám na to štěstí,
že mi jednou také vzdají vděk.
Snad mě ztvární někde na náměstí,
co říkáte, pane Myslbek?

Učili mě, zahanbit se nenech,
měj vždy osud pevně v rukou svých.
Ve hvězdách to bylo, nebo v genech?
Že jsem skončil v sekci ukrutných.

Já si ale počkám na tu chvíli,
že mi jednou vrátí majestát.
Pochopí ten, kdo se prve mýlil,
kdo je lepší pastýř jeho stád.

06 / **Konfrontace**

Ludmila

Hrozny révy sladké
i sochy starých bůžků

a ze stád kusy statné
i sebe, věrnou služku.

Obětuji na oltář
a tobě, snacho milá,
děkuji za svatozář,
však já se neprosila.

Boleslav

Svět nám byl stvořen navěky,
mihnem se v něm jen na chvíli.

Václav

Je nutné nechat se zabít,
abychom v legendách přežili?

Boleslav & Drahomíra

Abychom svou smrt přežili?

Ludmila & Václav

To sotva zrno vzešlo,
už kdosi klasy láme.

Boleslav & Drahomíra

My vzali jsme si žezlo,
vy ozdobou jste v chrámech.

Ludmila & Václav

Že vláda patří podlejší,
to znamená je doby.

Boleslav & Drahomíra

Jen máte lepší PR tým
a kronikářskou lobby.

Václav

Ač naše země roste,
tak její srdce chátrá,
že nasáklá je krví,
to je věc,
ve které
neznám bratra.

Boleslav

Já už dávno nemám bratra.

07 / **Jeden a tentýž**

Ludmila

Se stejnou láskou já vás chovala,
v stejného Boha víru dávala,
se stejnou péčí dbala vašich práv,
dva téhož jména -

Václav, Boleslav.

Děti moje.

Drahomíra

Děti moje!

Ludmila & Drahomíra

Z dvou různých kmenů byla počata
Boleslav – Václav, knížecí dvojčata.

Drahomíra

Se stejným smutkem já se loučila,
věřit vždy v sebe oba učila,
jednou vás rozdělí podle sláv
a vloží do škatulek.

Jste jeden a tentýž -

Václav, Boleslav,

jak jeden celek

ze dvou půlek.

Ludmila & Drahomíra

Z dvou různých kmenů byla počata
Boleslav – Václav, knížecí dvojčata.

08 / **Rekonstrukce**

Soudce

Žádám vzácné pány, zda by
byli od té dobroty,
zde před zraky poroty
se stali vrahy svojí báby.

Václav & Boleslav

Pod rouškou tmy,
pod rouškou tmy,
tak to jsme prostě my,
ta tma nám sluší.

Pod rouškou tmy
se ukryjeme my.
Ta rouška tmy
světlo boží dusí.

Oheň.

Dýka.

Vlci.

Propast.

Oměj.

Řeka.

Šípy.

Provaz.

Jenom

jeden

malý

člověk.

Co je

vlastně

komu

po tom?

Jenom

jedna

drobná

oběť.

Co je

vlastně

asi

potom?

Uteč honem, neboť věz,
dnes se bude mýtit les.

Ludmila

V mým ústech proudí
řeka prostořeká.
Mé oči, to jsou studny
bůhví kam.

A tak se sama sebe ptám,
co jsem to vlastně za člověka?
Že tolik vzduchu,
tolik vzduchu
polykám?

Kdo dal vám právo
ze mě sochat
ctnostný ideál?

To stěží ten můj dech váží.
Hleďte, je střídání stráží.

Pojďte dál.

Boleslav

Tak ji chyt.

Aspoň sviť.

Ty ji zab.

Jsi jen srab.

A co dál?

Drž ten šál!

Václav

Drž ji fest.

Všechna čest.

Nejsem vrah.

Co teď's tím?

Co já vím.

Už je čas!

Ludmila

Nemám strach.

Proč se bát?

Má se stát.

Osud znám.

Prosím vás.

Už je čas.

Všichni

Sotva kdo odpustí
těm stínům na Tetíně,
na skále nade Mží,
tam zastavil se svět.

Jen vítr vypráví
o trpkosti a vině.
A pak se zatočí
a obrátí se zpět.

Václav

Je teplá letní noc.

Boleslav

Je vlhá letní noc.

Ludmila

Tolik smutku
spolkneš vskutku?

Václav

Tolik moc?

Drahomíra

Tolik moc.

09 / **Hřích**

Václav & Boleslav

Ve vlasech, na tvářích,
ve dlaních je vepsán
ten tvůj hřích.

(Václav & Boleslav) Drahomíra

Hřích	pro pokoj a klid ve mně,
hřích	pro rozkvět mojí země.
Hřích	pro moje vlastní cíle,
hřích,	co páčil od té chvíle.
Hřích,	co splodil hřích a vinu,
hřích	pro blaho dvou mých synů byl hříchem lásky, pokud vím.

Tak stáhni svoji obžalobu,

anebo žaluj tuhle dobu,
že nepřeje už sveticím.

Boleslav

By rostly kmeny pevné,
ty staré musí padnout.
Tím největším z tvých darů
byl zvláštní talent vládnout.

Ludmila

Ne vždy se znovu zvedne,
kdo sražen v prachu leží.
Tím největším z tvých darů
byl zvláštní talent přežít.

Václav

Ty dala jsi nám domov
a snad jsme byli šťastni.
Však největší z tvých darů
byl zvláštní talent vlastnit.

11 / **Nadešel čas**

Ludmila

Slova tu plynou
a pojí se v řeči,
do moře poznání
líně tečou.

Drahomíra

Kdo měl by soudit,
zatím jen mlčí,
nastal čas pronést řeč
závěrečnou.

Václav

Dojde tu k pokání?
doznání vraždy?

Boleslav

Hřeší tu leckdo

Václav

– nevraždí každý.

Drahomíra

Než řeka řečí

protrhne hráz,

připravte kameny,

nadešel čas.

12 / **O Bohu**

Drahomíra

Bůh byl ještě příliš mladý na to,
abych mohla správně věřit v něj.

V očích se mi lesklo jiné zlato,
než nám dali Cyril, Metoděj.

Václav

Bůh byl vždycky příliš velký na to,
aby jeho věhlas zkalil hněv.

Velké dílo bylo započato,
narodil se mladý silný lev.

Boleslav

Bůh byl ještě příliš slabý na to,
aby tvrdý úder zastavil.

Je to milý chlapík, celkem vzato.
Narozdíl však od něj, já jsem žil.

Ludmila

Bůh byl vždycky příliš slavný na to,
aby měnil pevný věcí řád.

Stalo se, co bylo předsevzato,
stane se jen to, co má se stát.

13 / **Výhybkář**

Soudce

Povstaňte, prosím
– vlastně sedte klidně dál.
Sám ani nevím,
kdo mě sem povolal.
Jaká je otázka,
proč soudit, nač se ptát.
Kdo je tu žalobce
a kdo advokát?

Pro koho peklo,
komu svatozář?
Já nejsem soudce,
jsem jen výhybkář.
Po které vydáš se v životě koleji
a zda tě posvětí, anebo proklejí,
o tom zda oběť, anebo vrah,
rozhodne výhybka
nebeských drah.

A pokud někdo,
pak soudit by měl
nejvyšší výhybkář.

14 / **Pravdy a lásky advokát**

Všichni

V rukou máš lístek
na nebeskou dráhu
a nejspíš je čas jít.
Hledíme k svatým,
my z pokolení vrahů -
snad musí to tak být.

Chováme v srdci
poraněné zvíře,
co neví, kam se dát.

Prosebně volá,

volá na pastýře
a věří v blízkost stád.

Václav

Ty, kdo jsi ztracen ve své víře
unaven klopýtáš,
ty, který čekáš na pastýře,
jsem s tebou, mne tu máš.

Kdo sklízíš hrozny hněvu
a hledáš v srdci směr,
v něm zasad' novou révu,
dá útěchu, z ní ber.

Kdo bloudíš nocí temnou
a dochází ti dech,
zas uvěř a pojd' se mnou,
jsem ochráncem vás všech.

Dokud jen jediný
za mnou bude stát
já svoje věrné
povedu a rád,
navždy váš Václav,
pravdy a lásky
advokát.

15 / **Svatý Václave!!!**

Všichni

Svatý Václave, vévodo české země,
kníže náš, pros za nás Boha, svatého Ducha!
Kriste, eleison.

Ty jsi dědic české země, rozpomeň se na své plémě,
nedej zahynouti nám ni budoucím, svatý Václave!
Kriste, eleison.

Pomoci my tvé žádáme, smiluj se nad námi,
utěš smutné, zažeň vše zlé, svatý Václave!

Kriste, eleison.